

Załącznik nr 1
do uchwały nr 14/2008
KRSKO z dnia 24 listopada 2008 r.

**Informacja
o działalności
Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach
za okres
od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2025 roku**

**CZĘŚĆ I
OGÓLNA INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM**

1. Podstawa i zakres działania Kolegium.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach (zw. dalej Kolegium lub SKO) jest państwową jednostką budżetową.

Podstawę prawną działania Kolegium stanowi:

- ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. z 2018 r., poz. 570)
- oraz rozporządzenia wydane w oparciu o delegację ustawową.

Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości samorządu terytorialnego, właściwymi do rozpatrywania w szczególności:

- odwołań od decyzji,
- zażaleń na postanowienia,
- żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji w trybie uregulowanym przez przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r., poz. 1691 tj., zw. dalej – k.p.a.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2025 r., poz. 111 tj., zw. dalej – Op),
- w innych sprawach na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Obszar właściwości miejscowej Kolegium obejmuje, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie obszarów właściwości samorządowych kolegiów odwoławczych (Dz. U. z 2003 r., nr 198, poz. 1925), powiaty: będziński, bieruńsko-lędziński, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, tarnogórski i wodzisławski oraz miasta na prawach powiatu: Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze i Żory wraz z gminami znajdującymi się na tym obszarze.

Rozstrzygając sprawy indywidualne w składach trzyosobowych, Kolegium związane jest wyłącznie przepisami obowiązującego prawa.

2. Obsada kadrowa Kolegium.

2.1. Kolegium składa się z 66 członków: 36 etatowych i 30 pozaetatowych.

Liczba członków etatowych posiadających wykształcenie:		
wyższe prawnicze: 34	wyższe administracyjne: 2	
Liczba członków pozaetatowych posiadających wykształcenie :		
wyższe prawnicze: 23	wyższe administracyjne: 6	wyższe inne: 1

Wśród etatowych członków Kolegium:

- dwie osoby posiadają tytuł profesora zwyczajnego,
- sześć osób posiada tytuł doktora nauk prawnych,
- jedna osoba ukończyła aplikację sędziowską,
- dwanaście osób ukończyło aplikację radcowską.

Wśród członków pozaetatowych:

- trzy osoby posiadają tytuł doktora nauk prawnych,
- dwanaście osób ukończyło aplikację radcowską.

W okresie 2025 roku w obsadzie personalnej Kolegium nastąpiły następujące zmiany:

1. W dniu 26 maja 2025 roku na ręce Prezesa Kolegium wpłynęło pismo od pozaetatowego członka kolegium Pani Katarzyny Brodziak-Grzyb, z prośbą o odwołanie jej z dniem 1 czerwca 2025 roku z funkcji pozaetatowego członka kolegium. Powodem było planowane zatrudnienie na stanowisku Rzecznika Praw Konsumentów w starostwie kłobuckim i tym samym wobec wystąpienia przesłanki z art. 9 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 października 1994 roku o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz.U. z 2018 r. poz.580). Premier zgodnie z prośbą Prezesa Kolegium odwołał Panią Katarzynę Brodziak-Grzyb z dniem 1 czerwca 2025 roku z pełnionej funkcji.
2. Prezes Kolegium w dniu 7 sierpnia 2025 roku ogłosił konkurs na kandydatów na pozaetatowych członków Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach. Po przeprowadzonym postępowaniu konkursowym w dniu 15 września 2025 roku i pozytywnej rekomendacji wybranych kandydatów przez Zgromadzenie Ogólne Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach, Prezes Kolegium wystąpił z wnioskiem do Premiera o powołanie na stanowiska pozaetatowych członków kolegium następujące osoby:
 1. Panią Aleksandrę-Hajduk Wołczyk na kadencję do 16.03.2026 r.,
 2. Pana Tomasza Plutę na kadencję do 10.11.2028 r.,
 3. Panią Monikę Wójcik na kadencję do 10.11.2028 r.

Na dzień 31 grudnia 2025 roku Kolegium liczyło 36 członków etatowych i 30 członków pozaetatowych.

2.2. Biuro Kolegium liczy 27 etatów:

Kierownik Biura	1 etat
Główny Księgowy	1 etat
Pozostali pracownicy biura	25 etatów (w tym 2 sprzątaczkę po 0,75 etatu).

Wyższe wykształcenie posiada 20 osób zatrudnionych w Biurze Kolegium.

2.3. Członkowie Kolegium w okresie sprawozdawczym publikowali prace naukowe, monografie, rozprawy, artykuły naukowe, referaty na konferencjach naukowych m.in.:

- 1) T. Gwóźdź, „Środki publiczne jako źródło finansowania partii politycznych – rozwiązania polskie na tle porównawczym”, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2025, ISBN: 978-83-226-4538-3.
- 2) J. Glumińska-Pawlic, T. Gwóźdź, „Rola stabilizującej reguły wydatkowej w polskim systemie reguł fiskalnych” [w:] „Przegląd Prawa i Administracji”, Nr 140/2025, ISSN: 0137-1134, s. 91-100.
- 3) W. Szafrńska, State Assistance to Dependents: The Precursor German System vs the Fragmentary Polish System [w:] Jagielska Monika, Mikołajczyk Barbara, Pinior Piotr (red.): Institutional Vulnerability in Law, Ius, Lex et Res Publica, vol. 44, 2025, Berlin, Peter Lang Publishing Group, ISBN 978-3-631-93175-2,
- 4) W. Szafrńska, Publiczne prawa podmiotowe w niemieckiej doktrynie prawa administracyjnego, Studia Prawnoustrojowe, ISSN 1644-0412, e-ISSN 2720-7056,
- 5) W. Szafrńska, Dokonywanie waloryzacji opłaty przekształceniowej decyzją administracyjną - glosa krytyczna do wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 18 kwietnia 2024 r., I SA/OP 270/24, Radca Prawny : zeszyty naukowe, ISSN 2392-1943
- 6) Łaszczyca, G., *Kierunki rozszerzenia właściwości rzeczowej sądów administracyjnych*, „Państwo i Prawo” 2025 nr 2, artykuł, s. 106-120,
- 7) Łaszczyca, G., & Piątek, W. (2025). System Prawa Sądownictwa Administracyjnego, Tom 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy postępowania sądowoadministracyjnego (s. 844). Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2025, redaktor,
- 8) Łaszczyca, G., Piątek, W., *Rozdział I: Ramy konstrukcyjne postępowania sądowoadministracyjnego*, [w:] System Prawa Sądownictwa Administracyjnego, Tom 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy postępowania sądowoadministracyjnego (s. 844). Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2025, rozdział,
- 9) Łaszczyca, G., *Rozdział II pkt 2.2.2. Postanowienie* [w:] System Prawa Sądownictwa Administracyjnego, Tom 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy postępowania sądowoadministracyjnego (s. 844). Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2025, rozdział,
- 10) Jadwiga Glumińska – Pawlic, Lidia Zacharko, rozdział „Model of Employment in Public Administration in the Interwar” w Public and Civil Service in Poland pod red.: Tomasz Barankiewicz , Bogusław Przywora, Berlin, wydawnictwo: Peter Lang GmbH, Berlin, Niemcy
- 11) Lidia Zacharko, Aleksander Zacharko, „Problem plagiatu w rozwiązaniach prawnych we Francji – uwagi i refleksje ogólne”, czasopismo EUNOMIA - Rozwój Zrównoważony-Sustainable Development – nr 1(109) 2025, red. Henryk A. Kretek, wydawnictwo: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu,
- 12) Lidia Zacharko, Aleksander Zacharko, „Świadcząca rola samorządu gminnego w zakresie zadań oświatowych we Francji – kilka refleksji”, czasopismo: Gubernaculum et Administratio, Częstochowa, Wydawnictwo Wydziału Prawa i Ekonomii UJD
- 13) Jadwiga Glumińska – Pawlic, Lidia Zacharko, rozdział „Przyczyny i objawy kryzysu w polskiej administracji publicznej- kilka refleksji” w Kryzys polskiej administracji czy państwa polskiego. Księga jubileuszowa Profesora Dariusza R. Kijowskiego pod red. Mariusz Popławski, Joanna Salachna, Joanna Sieńczyło- Chlabicz, wydawnictwo Temida 2
- 14) Lidia Zacharko: Udział w konferencjach naukowych i seminariach:
 - a) NIS 2 w obszarze cyberbezpieczeństwa i ochrony danych, organizator Akademia Nauk,
 - b) Bezpieczeństwo informacji w organizacji, organizator Okręgowa Izba Radców Prawnych w Rzeszowie, Urząd Ochrony Danych Osobowych, Wojewoda Podkarpacki, referat: „Zastosowanie AI w zakresie ochrony zdrowia na gruncie francuskich rozwiązań prawnych – kilka refleksji”,

- c) Krajowa Administracja Skarbowa wobec wyzwań współczesności, organizator Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu
- d) Konstytucyjne aspekty swobody działalności gospodarczej, organizator Katedra Prawa Konstytucyjnego, Administracyjnego i Zamówień publicznych – Instytut Prawa UE w Krakowie, referat „Przedsiębiorczość społeczna z perspektywy prawa francuskiego”
- e) Przeciwdziałanie mobbingowi w środowisku pracy, organizator Koło Naukowe Prawa Pracy Opus per laborem, Okręgowy Inspektorat Pracy w Katowicach, referat „Czy w środowisku akademickim istnieje zjawisko mobbingu. Kilka refleksji na tle orzecznictwa Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego (we współpracy z prof. dr hab. J. Glumińską-Pawlic).
- f) II Zjazd Katedr, Zespół Badawczych Nauki Administracji pt. Administracja publiczna i jej otoczenie- stan obecny, wyzwania i perspektywy, organizator Uniwersytet Rzeszowski – Wydział Prawa i Administracji, prowadzenie sesji naukowej. Udział w Radzie Naukowej Zjazdu, artykuł złożony do publikacji „Administracja publiczna na rzecz rozwoju- nowe ujęcie z perspektywy nauki o administracji”,
- g) IV Konferencja Naukowa. Bezpieczeństwo informacji w organizacji i jej zasobów, organizator Urząd Ochrony Danych Osobowych we współpracy z Katedrą Prawa Gospodarczego Wydziału Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, referat „Administracja publiczna jako potencjalny cel cyberterrorystów”

3. Lokal i wyposażenie Kolegium.

Siedziba Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach mieści się w budynku przy ul. Henryka Dąbrowskiego 23 w Katowicach. Budynek ten jest własnością Województwa Śląskiego, a Samorządowe Kolegium Odwoławcze zajmuje II piętro budynku oraz pomieszczenie piwniczne (wyremontowane w okresie sprawozdawczym przez właściciela budynku) o łącznej powierzchni 1119,45 m². W osobnych pomieszczeniach, na zajmowanym przez SKO piętrze, znajdują się serwerownie, w których są umieszczone serwery obsługujące wewnętrzną sieć komputerową, urządzenia zabezpieczające oraz centrala telefoniczna obsługująca wewnętrzną sieć telefoniczną Kolegium.

Stanowiska pracy wyposażone są w sprzęt komputerowy, drukarki oraz skanery do skanowania dokumentów w celu ich elektronicznej archiwizacji. W wydzielonych pomieszczeniach znajdują się kserokopiarki oraz niszczarki dokumentów. Pozaetatowi członkowie kolegium zajmują pomieszczenia, w którym są dla nich urządzone stanowiska pracy wyposażone w komputery. Sytuacja lokalowa Kolegium jest trudna. Od lat Kolegium boryka się z brakiem miejsca na archiwum akt, a obecnie brakuje już miejsca na przechowywanie niezbędnych materiałów eksploatacyjnych do urządzeń biurowych, papieru oraz środków czystości. Część pomieszczeń biurowych została zaadaptowana i pełni rolę archiwum podręcznego. W okresie sprawozdawczym sukcesywnie był wymieniany zużyty i wyeksploatowany sprzęt komputerowy oraz urządzenia biurowe.

CZĘŚĆ II

1. Liczba spraw ujętych w ewidencji ogółem w roku objętym informacją **14319**

W tym spraw :

1.1. pozostałych w ewidencji z okresu poprzedniego^{/1} 1477
(łącznie sprawy administracyjne i sprawy z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych)

1.2. wpływ w roku objętym informacją 12842

2. Rodzaje spraw, które wpłynęły w roku objętym informacją^{/2}

2.1. Liczba spraw administracyjnych – ogółem 10783

Lp.	Określenie rodzaju spraw	Liczba spraw
1.	objęte proceduralnie przepisami Ordynacji podatkowej (Op)	2416
2.	działalność gospodarcza	24
3.	planowanie i zagospodarowanie terenu	527
4.	pomoc społeczna, świadczenia rodzinne i zaliczka alimentacyjna, oświata (stypendia, pomoc materialna itd.), dodatki mieszkaniowe, sprawy socjalne	3089
5.	gospodarka nieruchomościami (bez opłat za wieczyste użytkowanie), przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, prawo geodezyjne i kartograficzne	403
6.	ochrona środowiska, ochrona przyrody i ochrona zwierząt, odpady i utrzymanie porządku i czystości w gminach	1588
7.	prawo wodne	68
8.	rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe, łowiectwo	17
9.	handel, sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	28
10.	prawo o ruchu drogowym, drogi publiczne, transport drogowy	1633
11.	prawo górnicze i geologiczne	4
12.	egzekucja administracyjna	281
13.	inne, pozostałe, w tym skargi i wnioski rozpatrywane w trybie Działu VIII k.p.a.	705

2.2. Sprawy podlegające rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2024, poz. 935, zw. dalej jako Ppsa)^{/3} **1408**

2.3. Liczba spraw z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste. 651

2.4. Liczba postanowień sygnalizacyjnych 0

CZĘŚĆ III
ZAŁATWIENIE SPRAW ADMINISTRACYJNYCH

1. Liczba spraw załatwionych ogółem w roku objętym informacją

11936

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięć ⁴	Liczba spraw
1.	Akty wydane przez SKO jako organ II instancji w tym Akty wydane przez SKO w trybie 127 § 3 k.p.a. oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 OP	6582 13
2.	Akty wydane przez SKO jako organ I instancji - sposób rozstrzygnięcia ⁵	945
3.	Postanowienia wydane przez SKO w wyniku rozpatrzenia zażaleń i ponagleń na beczynność organu I instancji W tym uznające zażalenia i ponaglenia za uzasadnione	231 49
4.	Akty wydane przez SKO po rozpatrzeniu w trybie Ppsa W tym sprzeczny	1432 24
5.	Pozostałe ⁶	2746

1.1. Informacja o sposobie załatwiania spraw przez SKO jako organ II instancji

6582

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Decyzje / postanowienia utrzymujące w mocy zaskarżone decyzje (art. 138 § 1 pkt 1 k.p.a. oraz art. 233 § 1 pkt 1 Op)	3029
2.	Decyzje / postanowienia uchylające decyzje organu I instancji i orzekające co do istoty sprawy oraz uchylające decyzje organu I instancji i umarzające postępowanie (art. 138 § 1 pkt 2 k.p.a. oraz art. 233 § 1 pkt 2 Op)	834
3.	Decyzje / postanowienia uchylające decyzje organu I instancji i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia (art. 138 § 2 k.p.a. art. 233 § 2 Op)	1842
4.	Decyzje / postanowienia umarzające postępowanie odwoławcze (art. 138 § 1 pkt 3 k.p.a. oraz art. 233 § 1 pkt 3 Op)	36
5.	Pozostałe	841

1.2. Informacja o sposobie załatwiania przez SKO jako organ I instancji**945**

Lp.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Postanowienia o wznowieniu postępowania i wyznaczeniu organu właściwego do jego przeprowadzenia (art. 150 § 2 k.p.a. oraz art. 244 § 2 Op)	0
2.	Decyzje / postanowienia o odmowie wznowienia postępowania (art. 149 § 3 k.p.a. oraz art. 242 § 3 Op)	6
3.	Decyzje / postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 61a k.p.a. oraz art. 165a Op, art. 140 § 1 Op)	13
4.	Decyzje / postanowienia stwierdzające nieważność decyzji organu I instancji oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa (art. 156 § 1 k.p.a. oraz art. 247 § 1 Op)	329
5.	Decyzje / postanowienia o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 158 § 1 k.p.a. oraz art. 248 § 3 Op)	64
6.	Decyzje / postanowienia odmawiające uchylenia decyzji po wznowieniu postępowania (art. 151 k.p.a. oraz art. 245 Op)	3
7.	Decyzje uchylające i rozstrzygające o istocie sprawy oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa wydane po wznowieniu postępowania (art. 151 k.p.a. oraz art. 245 Op)	13
8.	Decyzje / postanowienia umarzające postępowanie prowadzone w I instancji przez SKO (art. 105§1 k.p.a. oraz art. 208 Op)	29
9.	Pozostałe	488

2. Liczba spraw administracyjnych pozostałych do załatwienia przez SKO w roku objętym informacją.⁷**1522****CZĘŚĆ IV****Załatwianie spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych**

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Liczba spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste załatwionych w roku objętym informacją ogółem W tym ugody	461 4
2.	Odpowiedź na skargę do WSA	6
3.	Liczba wniesionych sprzeciwów od orzeczeń SKO	120
4.	Liczba spraw pozostałych do załatwienia przez SKO	273

CZĘŚĆ V
SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

SPRAWY PROWADZONE PRZEZ SKO W TRYBIE PPSA

1.	Liczba spraw w roku objętym informacją ogółem w tym :	1432
1.1	Liczba skarg na decyzję i postanowienia SKO skierowanych do WSA w roku objętym informacją, ogółem	1047
	Wskaźnik zaskarżalności ⁸	16%
1.2	Liczba skarg na bezczynność SKO skierowana do WSA	4
1.3	Liczba skarg uwzględniona przez SKO we własnym zakresie w trybie art. 54 § 3 Ppsa	6
1.4	Liczba skarg kasacyjnych na orzeczenia WSA (w tym zażaleń na postanowienia skierowane przez SKO do NSA)	243
1.5	Liczba innych spraw prowadzonych przez SKO w trybie określonym przepisami Ppsa do WSA ⁹	107
1.6	Sprzeciwy	25

**SKARGI NA AKTY I CZYNNOŚCI KOLEGIUM ROZPATRZONE PRZEZ
WOJEWÓDZKI SĄD ADMINISTRACYJNY PRAWOMOCNYMI ORZECZENIAMI
W ROKU OBJĘTYM INFORMACJĄ:**

1. Liczba orzeczeń WSA w roku objętym informacją ogółem - 1049

w tym:

L.p.	Rodzaj rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Skargi na decyzje i postanowienia rozpoznane przez Sąd w tym:	1045
	uwzględnienie skargi	278
2.	Skargi na bezczynność Kolegium rozpoznane przez Sąd w tym:	4
	uznające skargi za uzasadnione	1

2. Liczba orzeczeń NSA w roku objętym informacją ogółem - 293

Odnosniki:

1. dotyczy spraw, które wpłynęły do Kolegium w latach poprzedzających okres sprawozdawczy, ale nie zostały załatwione przez Kolegium;
2. patrz pkt 1 ppkt 1.2;
3. dotyczy spraw, które wpłynęły do Kolegium w roku objętym informacją, a do których zastosowanie mają przepisy Ppsa tj. m.in. skargi, skargi kasacyjne, zażalenia i inne, wykonywane w trybie tej ustawy – patrz m.in. przyp.11;
4. decyzje (postanowienia) kończące postępowanie odwoławcze (zażaleniowe) prowadzone przed Kolegium jako organem II instancji (w tym art. 134 k.p.a.) oraz inne wydane w tym postępowaniu np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 k.p.a. lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op;
5. decyzje (postanowienia) wydane przez Kolegium jako organ I instancji np. w postępowaniu dot. stwierdzenia nieważności (art. 156 § 1 k.p.a. oraz art. 247 § 3 Op) lub wznowienia postępowania (art. 145 § 1 k.p.a. oraz art. 240 § 1 Op), postanowienia wydane w trybie art. 65 § 1, art. 66 § 1 i 3 k.p.a., art. 169 § 4 Op oraz inne wydane w tych postępowaniach np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 k.p.a. lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op;
6. np. postanowienie o odmowie przyznania kosztów art. 264 § 1 i § 2 k.p.a., postanowienie w sprawie odmowy przeprowadzenia dowodu art. 123 k.p.a. w zw. z art. 78 § 1 k.p.a.;
7. dot. spraw, które nie zostały załatwione przez Kolegium w roku objętym informacją;
8. liczba skarg skierowanych do sądu w stosunku do ogólnej liczby podjętych przez Kolegium rozstrzygnięć podlegających zaskarżeniu w roku objętym informacją;
9. obejmuje inne sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie przepisów Ppsa, np. wnioski do WSA o przywrócenie terminu.

CZĘŚĆ VI
ANALIZA ORZECZNICTWA KOLEGIUM
W PODZIALE NA ZESPOŁY ORZECZNICZE

1. Zespół ds. pomocy społecznej z problematyki szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego (w szczególności pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, pomocy materialnej dla uczniów, dodatków mieszkaniowych i świadczeń wychowawczych) rozpatruje sprawy z zakresu:

I. Świadczeń rodzinnych – z ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r.

1. zasiłek rodzinny,
2. dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
3. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
4. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
5. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
6. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
7. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
8. dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
9. zasiłek pielęgnacyjny,
10. specjalny zasiłek opiekuńczy,
11. świadczenie pielęgnacyjne,
12. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
13. świadczenie rodzicielskie,
14. zasiłek dla opiekuna,
15. świadczenia nienależnie pobrane,
16. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
17. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
18. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,

II. Świadczeń wychowawczych (500+/800+) z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. w tym: świadczenia nienależnie pobrane, umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń, odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń, rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń.

III. Spraw związanych z funduszem alimentacyjnym z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007r. w tym sprawy o:

1. świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
2. świadczenia nienależnie pobrane przez osobę uprawnioną,
3. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń przez osobę uprawnioną,
4. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
5. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
6. uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego przez dłużnika,
7. umorzenie, rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności należności dłużnika alimentacyjnego.

IV. Stypendiów z ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. w tym:

1. szkolnych,
2. dla szczególnie uzdolnionych,
3. zasiłków szkolnych,
4. wstrzymania stypendium szkolnego

V. Dodatków mieszkaniowego i dodatku energetycznego, wstrzymania wypłaty dodatków oraz orzekanie w sprawie kar pieniężnych za niewykonanie obowiązku zawiadomienia organu przyznającego dodatek mieszkaniowy o wystąpieniu zaległości obejmujących pełne dwa miesiące

VI. Dodatków osłonowych dla gospodarstw domowych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o dodatku osłonowym

VII Bonów energetycznych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego

VIII. Dodatków dla gospodarstw domowych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw

IX. Dodatków elektrycznych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej

X. Karty Dużej Rodziny

XI. Turnusu rehabilitacyjnego

XII. Pomocy społecznej, w tym sprawy:

- 1.udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 2.zasiłki okresowe,
- 3.zasiłki celowe,
- 4.zasiłki specjalne celowe,
- 5.zasiłki celowe zwrotne,
- 6.pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie,
- 7.zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- 8.zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- 9.zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 10.składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- 11.usługi opiekuńcze,
- 12.specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 13.miejsca w mieszkaniach chronionych,
- 14.dożywianie,
- 15.kierowanie do domu pomocy społecznej,
- 16.ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej,
- 17.umieszczenie w domu pomocy społecznej,
- 18.zwolnienie z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej,
- 19.zwrot wydatków zastępczo poniesionych przez gminę za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej,
- 20.zasiłki stałe,
21. prawo do świadczeń opieki zdrowotnej określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

22.pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,

23.skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy,

24.opłata za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych,

25.zwrot wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej,

26.swiadczenia nienależnie pobrane,

27.odstąpienie od żądania zwrotu należności,

28.umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń,

29.odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,

30.rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń.

XIII. Pieczą zastępczą, w tym sprawy o:

1.swiadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej,

2.dodatek na dziecko niepełnosprawne,

3.dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,

4.swiadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo,

5.swiadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki,

6.środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego,

7.opłata rodziców z tytułu wydatków na utrzymanie dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej,

8.opłata rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,

9.nienależnie pobrane świadczenia pieniężne,

10.zwrot nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych,

11.umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych,

12.odroczenie terminu płatności nienależnie pobranych świadczeń,

13.rozłożenie na raty nienależnie pobranych świadczeń,

14.pomoc dla osób usamodzielnianych na kontynuowanie nauki,

15.pomoc dla osób usamodzielnianych na usamodzielnienie,

16.pomoc dla osób usamodzielnianych na zagospodarowanie,

17.umorzenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,

18.odroczenia terminu płatności opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,

19.rozłożenie na raty opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,

20.odstępowanie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

XIV. Rozstrzyganie sporów o właściwość.

XV. Rozpatrywanie ponagłeń na nie załatwienie sprawy w terminie.

XVI. Skarga do sądu.

XVII. Skarga kasacyjna.

XVIII. Zwrot podania do strony.

XIX. Uchybienie terminu do wniesienia odwołania.

XX. Odmowa przywrócenia uchybionego terminu.

XXI. Zawieszenie postępowania odwoławczego.

XXII. Nieważność (z urzędu lub na wniosek strony).

XXIII. Odmowa stwierdzenia nieważności.

XXIV. Wstrzymanie wykonania decyzji w związku z postępowaniem nieważnościowym.

XXV. Wznowienie postępowania.

XXVI. Odmowa wznowienie postępowania.

XXVII. Wstrzymanie wykonania decyzji w związku z postępowaniem wznowieniowym.

W ramach spraw rozpatrywanych z szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego należy wskazać na następujące problemy orzecznicze:

Nastąpiła istotna zmiana w zakresie orzekania w sprawach dot. ustalenia odpłatności za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej podyktowana aktualnym orzecznictwem sądowo-administracyjnym. Pierwsza kwestia dotyczy stosowania ulgi dotyczącej zwolnienia z ponoszenia odpłatności za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej, tj. etapu postępowania, na jakim możliwe jest zastosowanie tej ulgi. Dotychczas Kolegium stało na stanowisku, że postępowanie o zwolnienie z opłaty jest postępowaniem odrębnym od postępowania o ustalenie/zmianę obowiązku ponoszenia opłaty i jej wysokości. Odrębność polegała na tym, że najpierw musiał istnieć prawomocnie orzeczony obowiązek, a dopiero potem możliwe było zwolnienie z tego obowiązku. Jednakże stanowisko Kolegium w tej sprawie uległo zmianie. Aktualnie organ odwoławczy aprobując stanowisko sądów administracyjnych, które jest wyznacznikiem standardów orzekania organów administracyjnych, wskazuje, że osoba obowiązana do wnoszenia opłaty za pobyt pensjonariusza w domu pomocy społecznej może złożyć wniosek o zwolnienie z tej opłaty częściowo lub całkowicie w toku postępowania o ustalenie wysokości opłaty. Organ jest wówczas zobowiązany do orzeczenia o zwolnieniu/odmowie zwolnienia z opłat w decyzji ustalającej ich wysokość. Przy czym znowelizowana treść art. 64 u.p.s. nie zmienia generalnej zasady, w myśl której, procedowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie z odpłatności musi zostać poprzedzone ustaleniem tej odpłatności osobie, która występuje z wnioskiem o zwolnienie (por. wyroki NSA z: 11 stycznia 2023 r., I OSK 318/22; 12 lipca 2023 r., I OSK 1588/22 - opubl. w CBOSA), (tak też wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 29 maja 2024 r. sygn. akt II SA/GI 1745/23 LEX nr 3726194). Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 23.05.2024 r., w sprawie o sygn. akt II SA/GI 2008/23 „Skoro art. 64 u.p.s. dopuszcza aktualnie objęcie zwolnieniem z opłaty także osobę obowiązana do jej wnoszenia, to zwolnienie takie wcale nie musi być poprzedzone skonkretyzowaniem jej obowiązku we wcześniejszej ostatecznej decyzji administracyjnej, a w rezultacie może ona skutecznie domagać się zastosowania tej ulgi już w toku postępowania o ustalenie wysokości opłaty. W takim zaś przypadku organ jest zobligowany do rozstrzygnięcia w przedmiocie zwolnienia z opłaty w decyzji ustalającej jej wysokość”.

Drugą kwestią budzącą nadal duże wątpliwości interpretacyjne jest określenie kręgu osób zobowiązanych (stron postępowania) do ponoszenia odpłatności za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej – czy wszyscy krewni bez względu na stopień pokrewieństwa winni być od razu stronami postępowania czy też zgodnie z zasadą pierwszeństwa w pierwszej kolejności stronami winni być krewni stopniem bliżsi w stosunku do osoby przebywającej w domu pomocy społecznej a dopiero, gdy ten krąg nie wyczerpie wysokości opłaty należy wszczynać postępowanie względem krewnych dalszych stopniem. Orzecznictwo sądów w tym zakresie nadal jest zróżnicowane i rozbieżne. Orzecznictwo organu odwoławczego stabilizuje się w kierunku przeprowadzenia postępowania najpierw w stosunku do krewnych bliższym stopniem względem osoby przebywającej w domu pomocy społecznej – tj. małżonka, a następnie dzieci

osoby przebywającej w domu pomocy społecznej. Dopiero później (o ile zobowiązanie małżonka oraz dzieci nie zaspokoi kwoty różnicy pomiędzy średnim kosztem utrzymania mieszkańca a opłatą wnoszoną przez tego mieszkańca) będą zachodziły podstawy do ustalenia opłaty wnukom mieszkańca, z zachowaniem zasady proporcjonalności, a dopiero w ostatniej kolejności prawnukom (o ile zobowiązanie dzieci, a następnie zobowiązanie wnuków nie zaspokoi kwoty różnicy pomiędzy średnim kosztem utrzymania mieszkańca a opłatą wnoszoną przez tego mieszkańca). Potwierdzenie takiego stanowiska Kolegium znalazło w doktrynie prawniczej (patrz: S. Nitecki w Dom Pomocy Społecznej, Kierowanie i umieszczanie osób, ustalanie odpłatności za pobyt, wyd. Wolters Kluwer).

W pewnej ilości spraw organy I instancji ustalają odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej osobie zobowiązanej nieznanej z miejsca pobytu, co w efekcie prowadzi do sytuacji niewywiązywania się tych osób z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji i opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Od 1 stycznia 2024 r. nastąpiła istotna zmiana stanu prawnego w przedmiocie świadczenia pielęgnacyjnego, tj. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, która wprowadziła nowe świadczenie dla osób niepełnosprawnych, a tym samym pociągnęła za sobą zmiany dotyczące przesłanek przyznania świadczenia pielęgnacyjnego w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z art. 63 ust. 1 tej ustawy: w sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe. Od 1 stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne może przysługiwać na nowych zasadach wyłącznie z tytułu sprawowania opieki nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Niemniej jednak Kolegium nadal rozpatruje odwołania osób, które otrzymały w I instancji decyzje odmowne m.in. z powodu niespełnienia warunku z art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych. W związku z tym pojawiają się wątpliwości interpretacyjne przy wykładni przepisu prawnego z art. 63 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym w odniesieniu do osób, które wnioskuje o kontynuację świadczenia pielęgnacyjnego, a świadczenie było dotychczas przyznane do daty ważności orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności małżonka osoby wymagającej opieki, względnie świadczenie było przyznane obywatelowi Ukrainy do daty, w której jego pobyt na terytorium RP był uznany za legalny. Dotyczy to zatem sytuacji gdy orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności osoby wymagającej opieki jest wydane na stałe, bądź na okres dłuższy aniżeli poprzednio przyznano świadczenie pielęgnacyjne. W takich bowiem sytuacjach, żadna z okoliczności wskazanych w art. 63 dających podstawę do rozpatrzenia wniosku o świadczenie pielęgnacyjne na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31.12.2023r. nie zaistniała. W sytuacji bowiem, gdy nie doszło do wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności dla osoby wymagającej opieki nie znajduje zastosowania wyżej cytowany art. 63 ust. 3 ww. ustawy. Ustawodawca zmieniając art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych nie przewidział odrębnego przepisu dającego możliwość kontynuacji świadczenia pielęgnacyjnego w odniesieniu do osób, którym świadczenie pielęgnacyjne wygasło w związku tym, że zostało przyznane do dnia legalnego pobytu obywatela Ukrainy na terytorium RP, bądź zostało przyznane do daty

ważności orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności małżonka osoby wymagającej opieki.

Organy I instancji nadal odmawiają przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom osób, których niepełnosprawność powstała w wieku dorosłym (art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych). Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21.10.2014 r. sygn. akt 38/13, art. 17 ust. 1 b, w zakresie jakim różnicuje prawo do świadczeń jest niezgodny z art. 32 Konstytucji, jednakże w tezach wyroku stwierdza się, iż nie oznacza to uchylenia art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, jak również nie prowadzi to do wykreowania „prawa do żądania świadczenia dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych” jeżeli niepełnosprawność podopiecznych nie powstała w okresie dzieciństwa. Jednakże w tezach licznych wyroków wydanych przez sądy administracyjne stwierdza się, iż obecnie ugruntowała się linia orzecznicza, według której po wejściu w życie tego wyroku nie można odmówić przyznania przedmiotowego świadczenia ze względu na moment powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki, a opieszałość ustawodawcy w tym zakresie nie może utrudniać przyznania prawa do tego świadczenia.

Występują znaczne utrudnienia, przy ustaleniu przez organy I instancji, sytuacji osoby bezdomnej, która po uzyskaniu świadczeń zdrowotnych np. po pobycie w szpitalu nie jest zainteresowana udziałem w postępowaniu dotyczącym prawa do świadczeń zdrowotnych ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Powoduje to również trudności w ustaleniu organu właściwego dla wydania decyzji dotyczącej przyznania prawa do świadczeń zdrowotnych, ale przede wszystkim trudności związane z ustaleniem sytuacji tej osoby i niemożność przeprowadzenia z jej udziałem wywiadu środowiskowego.

Na gruncie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 193) pojawiają się problemy orzecznicze dotyczące stosowania ulgi w postaci odstąpienia od ustalenia opłaty rodzicom za pobyt ich dziecka w pieczy zastępczej. Decyzja dot. odstąpienia od ustalenia przedmiotowej opłaty oraz decyzja ustalająca jej wysokość, posiadają zupełnie odrębne podstawy i przesłanki prawne. Powyższe świadczy o tym, iż rozstrzygnięcia w obu ww. sprawach nie mogą zapaść na mocy jednej decyzji administracyjnej, bowiem obie materie zostały od siebie jednoznacznie rozgraniczone. Ponoszenie opłaty przez rodzica zapada w postaci decyzji ustalającej (art. 194 ust. 1), natomiast decyzja odstępująca od ustalenia opłaty jest decyzją uznaniową (art. 194 ust. 3) i powinna zapaść jako pierwsza. Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu rada powiatu określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 1. Starosta na wniosek lub z urzędu, uwzględniając uchwałę, o której mowa w ust. 2, może umorzyć w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 1 (ust. 3 powołanego przepisu).

O ile podjęte w powiatach uchwały doprecyzowują przesłanki stosowania powyższych ulg, a w szczególności określają maksymalny termin na jaki możliwe jest odstąpienie od ustalenia opłaty, o tyle organy I instancji w decyzjach odmawiających zastosowania tej ulgi (odmowa odstąpienia od ustalenia opłaty) nie wskazują jakiego okresu ta odmowa dotyczy, co może implikować uprawnienie osoby zobowiązanej, do złożenia wniosku o odstąpienie od ustalenia opłaty w każdym czasie, a zwłaszcza wówczas, gdy zmiana uległa sytuacja tej osoby. Zresztą w takiej sytuacji i w sprawie dot. odstąpienia od ustalenia opłaty organy I instancji mogą działać również z urzędu. Brak doprecyzowania okresu w jakim odmówiono odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej prowadzi do sytuacji, że decyzja

o odmowie odstąpienia od ustalenia opłaty raz wydana staje się decyzją bezterminową, a to może wykluczać zastosowanie wobec takiej osoby w przyszłości ulgi w postaci odstąpienia, nawet w przypadku radykalnej i istotnej zmiany jej sytuacji dochodowej, zdrowotnej, czy osobistej dającej podstawy do zastosowania (w świetle uchwały rady powiatu) ulgi w postaci odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Jeśli zatem uchwały określają (choć nie wszystkie) maksymalny termin zastosowania tej ulgi to wydawać by się mogło, że celowym i pożądanym byłoby również określenie maksymalnego terminu w jakim obowiązywać będzie rozstrzygnięcie o odmowie tej ulgi. Jeśli nie precyzują tego przepisy prawa powszechnego, ani prawa miejscowego to celowym byłoby umieszczenie w decyzji administracyjnej informacji na jaki okres organ odmawia odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

W orzecznictwie sądów administracyjnych podkreśla się, że z dniem śmierci dłużnika alimentacyjnego dziecko traci status osoby uprawnionej do pobierania świadczenia z funduszu alimentacyjnego począwszy od dnia następującego po dacie śmierci dłużnika alimentacyjnego. Obowiązek alimentacyjny wygasa niezależnie od wiedzy osoby pobierającej świadczenie o śmierci dłużnika alimentacyjnego. Tym samym w przypadku osoby uprawnionej która nie miała wiedzy, że dłużnik alimentacyjny zmarł mamy do czynienia ze świadczeniami nienależnie pobranymi (art. 2 pkt. 7 lit. a ustawy o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów) tj. wypłaconymi mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie wypłaty świadczenia w całości lub w części. Okoliczność ta budzi duże zastrzeżenia natury społecznej w przypadku osób uprawnionych, które nie miały żadnej wiedzy o dłużniku alimentacyjnym, a ten brak wiedzy wynika z całkowitego zerwania więzi z jego biologicznym dzieckiem, a często również i innymi członkami rodziny. W orzecznictwie sądowoadministracyjnym można znaleźć stanowisko, zgodnie z którym o powstaniu świadczeń nienależnie pobranych można mówić dopiero od daty pozyskania przez osobę uprawnioną do alimentów wiedzy o śmierci dłużnika alimentacyjnego, nie zaś od daty jego śmierci.

2. Zespół ds. ochrony środowiska z problematyki szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska rozpatruje sprawy obejmujące:

- 1) decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację planowanego przedsięwzięcia;
- 2) sprawy z zakresu stosowania środków finansowych za naruszanie przepisów prawa ochrony środowiska w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska;
- 3) sprawy z zakresu ochrony przed hałasem (decyzje o ustaleniu dopuszczalnego poziomu hałasu);
- 4) decyzje dotyczące nałożenia obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia; przywrócenia środowiska do stanu właściwego;
- 5) decyzje zobowiązujące do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego;
- 6) sprawy z zakresu projektowania i wykonywania prac geologicznych;
- 7) decyzje dotyczące usuwania odpadów (decyzje nakazujące usunięcie odpadów);
- 8) decyzje dotyczące uzyskania zezwolenie na gospodarowanie odpadów, m.in. na zbieranie odpadów, na przetwarzanie odpadów; cofnięcie uzyskanych zezwoleń; zabezpieczenie wysokości umożliwiającej pokrycie kosztów wykonania zastępczego;
- 9) sprawy z zakresu gospodarki leśnej, w tym plany urządzania lasów,
- 10) decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów;
- 11) sprawy związane z wyłączaniem gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej;
- 12) sprawy z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków;

- 13) sprawy z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach, w szczególności związane z nałożeniem obowiązku przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej;
- 14) sprawy dotyczące uzyskania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części;
- 15) sprawy dotyczące sprawozdawczości związanej z prowadzeniem działalności w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach;
- 16) sprawy z zakresu administracyjnych kar pieniężnych nakładanych na podmioty prowadzące działalność z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach; w tym związane z niewypełnianiem obowiązku sprawozdawczego, nieosiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;
- 17) sprawy związane z nakazaniem właścicielowi gruntu, który spowodował zmiany stanu wody na gruncie, które szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania urządzeń zapobiegających szkodom;
- 18) sprawy dotyczące opłat za usługi wodne;
- 19) sprawy z zakresu ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w szczególności dotyczące nakładania grzywien w celu przymuszenia;
- 20) sprawy związane z uzyskaniem zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów;
- 21) sprawy związane z nałożeniem administracyjnych kar pieniężnych za: usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia; usunięcie drzewa lub krzewu bez zgody posiadacza nieruchomości; zniszczenie drzewa lub krzewu; uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa; usunięcie drzewa pomimo sprzeciwu organu, o którym mowa w art. 83f ust. 8 ustawy o ochronie przyrody, i bez zezwolenia, o którym mowa w art. 83f ust. 16 tej ustawy; usunięcie drzewa bez dokonania zgłoszenia, o którym mowa w art. 83f ust. 4 ww. ustawy, lub przed upływem terminu, o którym mowa w art. 83f ust. 8;
- 22) sprawy związane z odroczeniem/umorzeniem/rozłożeniem administracyjnych kar pieniężnych za: usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia; usunięcie drzewa lub krzewu bez zgody posiadacza nieruchomości; zniszczenie drzewa lub krzewu; uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa;
- 23) sprawy związane z odszkodowaniem za usunięcie drzewa lub krzewu;
- 24) sprawy związane ze stanowiskami w sprawie aktualności warunków realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 25) sprawy dotyczące decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami
- 26) sprawy związane z wyłączeniem organów administracji publicznej.

Specyfiką orzekania w sprawach z zakresu szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska jest duża liczba aktów prawnych, w oparciu są wydawane decyzje administracyjne, skomplikowany charakter tych spraw oraz częste zmiany legislacyjne, mające wpływ na kształt orzeczeń w tych sprawach. Sprawy administracyjne z szeroko rozumianego zakresu prawa ochrony środowiska reguluje kilkanaście ustaw, kilkadziesiąt rozporządzeń wykonawczych oraz szereg aktów prawa miejscowego stanowionych przez organy jednostek samorządu terytorialnego i uchwał tych organów oraz innych aktów. Należy podkreślić, że składy orzekające z zakresu prawa ochrony środowiska i ustaw wchodzących w system prawa ochrony środowiska orzekają w ponad 90 rodzajach spraw administracyjnych.

Na obowiązujące w zakresie ochrony środowiska przepisy prawne wpływ mają ewoluujące akty prawne Unii Europejskiej, które wymuszają transpozycję przepisów unijnych do prawa wewnętrznego oraz oddziałują bezpośrednio na stosowanie prawa krajowego. Z tego też względu przepisy prawa polskiego w tym zakresie podlegają częstym zmianom. Bogate i zróżnicowane jest także orzecznictwo sądów administracyjnych w zakresie ochrony środowiska, cechuje je brak jednolitości, co ma bezpośredni wpływ na stopień skomplikowania w podejmowanych przez Kolegium orzeczeniach.

Charakterystyczne dla pracy w zespole orzekającym w sprawach z zakresu ochrony środowiska jest orzekanie na podstawie delegacji z ustawy - Prawo ochrony środowiska w oparciu o przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska (jest to znaczna liczba rozpatrywanych spraw) i kar pieniężnych związanych z gospodarowaniem odpadami, oraz rozpoznawanie środków zaskarżenia w oparciu o ustawę o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Trzeba pamiętać o stale zwiększającym się sięganiu przez organy pierwszej instancji po instrumenty egzekwowania obowiązków wynikających z korzystania ze środowiska. W związku z tym nie obserwuje się zmniejszenia sięgania po instrumenty wynikające z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W roku 2025 - podobnie jak w latach poprzednich - sprawami dużej wagi były sprawy z zakresu ochrony środowiska dotyczące wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację planowanego przedsięwzięcia. Sprawy te charakteryzują się skomplikowanym stanem prawnym, zawiłym stanem faktycznym oraz koniecznością zwrócenia uwagi na występujące współdziałanie organów administracji publicznej w procesie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz udział społeczeństwa w postępowaniu o ich wydanie. Na stopień skomplikowania tych spraw nadal wpływa występowanie dużej liczby stron w postępowaniu, a także w wielu przypadkach udział na prawach strony organizacji społecznych, zwłaszcza o profilu ekologicznym. W toku postępowania pojawiają się problemy związane z następstwem prawnym podmiotów korzystających ze środowiska i wprowadzających w nim zmiany oraz innych stron uczestniczących w takim postępowaniu, dlatego też niejednokrotnie ustalenia wymagało, czy podmioty odwołujące się posiadały status strony w postępowaniu o wydanie takiej decyzji. Charakterystyczny bowiem dla tych spraw jest duży odzew w społecznościach lokalnych oraz aktywność organizacji ekologicznych, która to tendencja utrzymuje się od lat. Ponadto podkreślić należy kilkukrotne nowelizacje wspomnianej ustawy i w zależności od zamieszczonych w ustawach nowelizujących przepisów przejściowych stosowanie różnych stanów prawnych w danej sprawie. Należy zwrócić uwagę na istotne zmiany w linii orzeczniczej sądów administracyjnych, co może powodować trudności interpretacyjne w kontekście ciągle zmieniającego się stanu prawnego. Liczba spraw z tego zakresu uległa wzrostowi w 2025 r.

Sprawami szczególnie skomplikowanymi są sprawy z zakresu prawa wodnego, w tym w szczególności sprawy dotyczące zmiany stosunków wodnych, z uwagi na skomplikowany stan faktyczny, jak również zmianą dokonaną w zakresie systemu prawa wodnego, tj. wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. nowej ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Liczba spraw z tego zakresu uległa wzrostowi w 2025 r. W 2025 roku odnotowano znaczny wzrost liczby spraw z zakresu stosowania środków finansowych za naruszanie przepisów prawa ochrony środowiska w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska.

W 2025 roku odnotowano brak istotnych zmian w ilości spraw regulowanych ustawą o odpadach, w szczególności w przedmiocie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie gospodarowania odpadami, zezwoleń na przetwarzanie odpadów, zezwoleń na ich

zbieranie i transport. W tym zakresie odnotowano zwiększona ilość spraw dotycząca postępowań wpadkowych w procesie uzyskania ww. zezwoleń, tj. opiniowania planowanej działalności.

W 2025 r. wzrostowi uległa liczba postępowań dotyczących nakazu usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, które charakteryzują się zazwyczaj skomplikowanym stanem faktycznym.

Znacznemu wzrostowi w 2025 r. ulega liczba spraw z zakresu ustawy o ochronie przyrody, w szczególności w zakresie zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów z terenów nieruchomości, a także kar pieniężnych z tytułu usuwania bez zezwolenia drzew i krzewów z terenu nieruchomości lub w związku z innymi deliktami przewidzianymi ustawą.

W 2025 r. bez zmian w ilości spraw związanych ze zgłoszeniami zamiaru usunięcia drzew lub krzewów czy sprzeciwami organów administracji od takich zgłoszeń. Są to sprawy z zakresu ochrony przyrody. Na tym samym poziomie pozostała liczba spraw z zakresu zgłoszeń instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

W 2025 r. znacznemu wzrostowi uległa liczba spraw związanych ze sprawozdawczością związaną z prowadzenie działalności w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach.

W 2025 r. odnotowano znaczny wzrost spraw z zakresu administracyjnych kar pieniężnych nakładanych na podmioty prowadzące działalność z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach; w tym związane z niewypełnianiem obowiązku sprawozdawczego, a w szczególności za nieosiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Na podobnym poziomie pozostał w 2025 r. wpływ spraw dotyczących decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. W 2025 r. znacznie wzrosła liczba wniosków o wyłączenie organów pierwszej instancji od prowadzenia postępowań.

Dla zespołu orzekającego w sprawach z zakresu ochrony środowiska istotny jest również duży stopień ryzyka związany z wysokimi kwotami, w wysokości np. kilku lub kilkunastu milionów złotych, które są przedmiotem orzekania (dotyczy m.in. kar administracyjnych, opłat za korzystanie ze środowiska). Reasumując, zespół ds. ochrony środowiska odnotował większy wpływ spraw z zakresu szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska w 2025 r. w odniesieniu do lat wcześniejszych.

3. Zespół ds. podatków i opłat z problematyki opłat lokalnych rozpatruje sprawy z zakresu:

- 1) podatek od nieruchomości (decyzje wymiarowe dla osób fizycznych, decyzje określające wysokość zobowiązania w podatku od osób prawnych),
- 2) podatek rolny,
- 3) podatek leśny,
- 4) łączne zobowiązanie pieniężne,
- 5) podatek od środków transportowych,
- 6) opłata skarbową,
- 7) opłata za posiadanie psów,
- 8) opłata reklamowa,
- 9) opłata targowa,
- 10) opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 11) opłaty za parkowanie,
- 12) zwrot dotacji,

- 13) postępowanie egzekucyjne w administracji,
- 14) zwrot podatku akcyzowego (zawartego w cenie oleju napędowego a wykorzystywanego do produkcji rolnej),
- 15) nadpłaty (stwierdzenia, oprocentowania, zwroty),
- 16) odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania podatkowe,
- 17) ulga podatkowa (umorzenia, rozłożenie na raty, odroczenia płatności),
- 18) kara porządkowa,
- 19) rygor natychmiastowej wykonalności,
- 20) koszty postępowania podatkowego,
- 21) zarachowaniu nadpłat lub zaległości podatkowych,
- 22) przekazanie zgodnie z właściwością,
- 23) zaświadczenia (o pracy w gospodarstwie rolnym, zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzające stan zaległości),
- 24) sprostowanie, uzupełnienie orzeczenia,
- 25/ nieważność (z urzędu, odwołania od decyzji wydanych przez Kolegium w I instancji, stwierdzenia nieważności na wniosek strony),
- 26) wyznaczenia organu do załatwiania spraw dot. zobowiązań podatkowych i innych normowanych przepisami prawa podatkowego,
- 27) uchybienie terminu,
- 28) przywrócenie terminu,
- 29) zabezpieczenie zobowiązania podatkowego,
- 30) zawieszenie postępowania,
- 31) odpowiedzi na skargę,
- 32) skargi kasacyjne i odpowiedzi na skargi kasacyjne,
- 33) spory kompetencyjne,
- 34) ponaglenie na niezakończoną sprawę w terminie,
- 35) odmowa przeprowadzenia rozprawy administracyjnej,
- 36) pisma kończące sprawę, odpowiedzi na wezwania,
- 37) wstrzymanie wykonania orzeczenia,
- 38) zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych.

W zespole podatków i opłat lokalnych w roku 2025 nastąpił nieznaczny wzrost wpływu spraw w stosunku do roku poprzedniego (tj. wpłynęło 3256 spraw, podczas gdy w roku 2024 3133 sprawy). Odnotowano istotny wzrost (o 160 spraw) odwołań osób prawnych, które to sprawy charakteryzują się największym stopniem skomplikowania, a ponadto spraw egzekucyjnych (o ponad 120 spraw).

Znaczący wpływ na rozstrzygane w roku 2025 r. sprawy podatkowe, miał zapadły 29 kwietnia 2025 r. precedensowy wyrok TSUE w sprawie C-453/23 dotyczącej zwolnienia dla infrastruktury kolejowej z podatku od nieruchomości w latach 2017-2021. TSUE uznał, że stosowane w Polsce zwolnienie z podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli wchodzących w skład infrastruktury kolejowej, gdy jest ona udostępniana przewoźnikom kolejowym, nie stanowi pomocy publicznej. W swojej analizie Trybunał wyszedł z założenia, że przewidziany w polskiej ustawie system prawny podatku od nieruchomości stanowi „normalny” system podatkowy, w świetle którego należy oceniać ewentualną selektywność zwolnienia. System ten ma zastosowanie do wszystkich właścicieli lub posiadaczy nieruchomości i określa elementy konstytutywne podatku od nieruchomości, w tym rozpatrywane zwolnienie. Tymczasem ogólne i abstrakcyjne zwolnienie z podatku bezpośredniego,

takie jak zwolnienie przewidziane w polskiej ustawie, nie może co do zasady zostać uznane za pomoc państwa. Wydanie orzeczenia wiązało się przede wszystkim z koniecznością podjęcia zawieszonych postępowań dotyczących wcześniejszych lat podatkowych oraz wydania stosownych decyzji, co nierzadko wymagało przeprowadzenia dodatkowych postępowań uzupełniających.

Zaakcentować należy, że 8 grudnia 2025 r. NSA podjął uchwałę o sygn. III FPS 3/25 dotyczącą zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów należących do przedsiębiorcy, przeznaczonych na infrastrukturę kolejową, odchodząc zarazem od dotychczasowego kierunku orzecznictwa sądów krajowych. NSA stwierdził, że sformułowanie zawarte w art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1785 ze zm.), zgodnie z którym „zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty, budynki i budowle wchodzące w skład infrastruktury kolejowej w rozumieniu przepisów o transporcie kolejowym, która: jest udostępniana przewoźnikom kolejowym”, stanowi w stanie prawnym obowiązującym w latach 2017–2021 podstawę do objęcia zakresem tego zwolnienia jedynie tych części gruntu, które zostały zajęte pod budynki, budowle tworzące infrastrukturę kolejową (usytuowane na obszarze kolejowym). Oznacza to, że spory związane z opodatkowaniem infrastruktury kolejowej w dalszym ciągu pozostaną aktualne, uchwała wprowadza bowiem praktyczny problem ustalania zakresu powierzchni działki zajętej na infrastrukturę kolejową. Nie jest oczywiste jak mierzyć taką powierzchnię.

W roku 2025 Kolegium mierzyło się z problemem opodatkowania nieruchomości mieszkalnych w sytuacji wykorzystywania ich do prowadzonej przez podmioty działalności gospodarczej. Szczególne trudności w tych sprawach wiązały się z udowodnieniem, że wynajmowane mieszkanie służy trwałemu zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych. Często bowiem umowy najmu nie zawierały odpowiednich oświadczeń najemców dotyczących sposobu wykorzystania mieszkania. Problematyczne było ponadto opodatkowanie pomieszczeń przynależnych i części wspólnych. W dalszym ciągu brak jest bowiem jasnych wytycznych dotyczących opodatkowania pomieszczeń takich jak piwnice, garaże czy korytarze. Zatem choć uchwała NSA z 21 października 2024 r., sygn. akt II FPS 2/24, rozwiązała dotychczasowe wątpliwości w zakresie stawki podatku, jaką należy stosować do nieruchomości przedsiębiorców, wskazując kryterium rozróżniające, to jednak w dalszym ciągu opodatkowanie budynków mieszkalnych, zwłaszcza przeznaczanych pod wynajem, budzi wątpliwości.

Aktualne w roku 2025 pozostawały ponadto spory dotyczące rozumienia pojęcia „trwałego związku z gruntem”, co miało szczególne znaczenie w przypadku opodatkowania kontenerów i hal namiotowych, jak klasyfikacji na gruncie nowych przepisów zbiorników procesowych, transformatorów czy rozdzielni prądu elektrycznego.

Niezmiennie trudne i wymagające zwiększonego nakładu czasu na załatwienie pozostawały w analizowanym roku sprawy dotyczące zwrotu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobranych w nadmiernej wysokości. Choć w roku 2025 nastąpił nieznaczny spadek wpływu tych spraw, to jednak należy podnieść, że sprawy te są niezwykle czasochłonne i powodują wiele trudności interpretacyjnych, w szczególności w zakresie kwalifikowania określonych wydatków do mieszczących się w zakresie wydatków przeznaczonych na dofinansowanie realizacji bieżących zadań placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub placówek w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej.

W roku 2025 nastąpił znaczny wzrost spraw dotyczących umorzenia zaległych opłat za parkowanie pojazdów, jak i postępowań egzekucyjnych, w tym przedmiocie związanych z nieuiszczeniem opłat dodatkowych za parkowanie pojazdów w strefie płatnego parkowania

Miasta Katowice, co wynikało z wprowadzenia uchwałą Rady Miasta Katowice nr LXVI/1387/23 z dnia 27 lipca 2023 r. rozszerzonej Strefy Płatnego Parkowania oraz Śródmiejskiej Strefie Płatnego Parkowania oraz nowych regulacji dotyczących kart mieszkańców oraz stawki zerowej dla inwalidów parkujących pojazdy na oznaczonych miejscach. W następstwie wprowadzonych zmian (m.in. brak obowiązku pozostawienia zawiadomienia o parkowaniu pojazdu bez uiszczenia opłaty) wielokrotnie dochodziło do sytuacji kumulowania opłat za parkowanie pojazdu a następnie wezwania do uiszczenia opłat w wysokości kilkunastu tysięcy złotych. Z kolei decyzje w sprawie ulg w spłacie tych niepodatkowych należności budżetowych mają charakter uznaniowy. Zgodnie z przepisami, wniosek zobowiązanego musi być uzasadniony ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, ale także może być uzasadniony względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego. Nie istnieje jednak katalog sytuacji lub zdarzeń, które warunkowałyby bezwzględne udzielenie ulgi. Każdorazowo więc rozpoznanie wniosku zobowiązanego wymagało indywidulowanego podejścia członków orzekających do okoliczności sprawy.

4. Zespół ds. nieruchomości z problematyki dotyczącej aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego rozpatruje sprawy dotyczące:

- 1) aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego w związku ze zmianą wartości nieruchomości,
- 2) aktualizacji stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego.

W tym zakresie Kolegium wydaje:

- orzeczenia oddalające wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości,
- orzeczenia ustalające nową opłatę z tytułu użytkowania wieczystego,
- orzeczenia ustalające stawkę procentową opłaty rocznej
- postanowienia zatwierdzające ugodę pomiędzy użytkownikiem wieczystym, a właścicielem gruntu.

Aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych regulowana jest przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami i wynika ze zmiany wartości nieruchomości gruntowej oraz zmiany stawki procentowej tej opłaty.

Problemy orzecznicze wynikają przede wszystkim z:

- z wadliwych ustaleń stanu faktycznego i niekompletności dokumentacji, na podstawie której właściciel nieruchomości wypowiedział dotychczasową opłatę roczną lub stawkę procentową opłaty rocznej,
- z braków, którymi były obarczone wnioski inicjujące postępowania przed Kolegium,
- wpływem spraw o skomplikowanych stanach faktycznych wynikających ze stosunków cywilnych ukształtowanych niepełnie przy ustanawianiu użytkowania wieczystego,
- brakiem korelacji pojęciowej wynikających z regulacji przepisów prawa miejscowego z pojęciami ustawowymi,
- nietypowości i skomplikowania stanów faktycznych wynikających z poszczególnych spraw wynikających z nawarstwienia nieuregulowanych na przestrzeni wielu lat elementów danego stosunku użytkowania wieczystego,
- rozbieżności interpretacyjnej judykatury,

Trudności związane z rozpatrywaniem wniosków w sprawie aktualizacji opłaty wynikają bardzo często z niezrozumienia przez użytkownika wieczystego nieruchomości procedury

tego postępowania, które tylko w niewielkim zakresie dopuszcza stosowanie k.p.a. Wnioski użytkowników wieczystych składane są za pośrednictwem organu wypowiadającego i w bardzo wielu przypadkach wymagają uzupełnienia. Kolegium w konsekwencji musi wzywać skarżących do uzupełnienia wniosku.

Czynności związane z uzupełnianiem wniosków oraz uzyskanie stanowisk rzeczoznawców majątkowych i oczekiwanie na oceny operatów szacunkowych dokonywane przez komisje przy stowarzyszeniach rzeczoznawców majątkowych znacznie wpływają na wydłużenie terminów załatwienia spraw.

Koniec roku to tradycyjnie okres nasilenia się wypowiedzeń dotychczasowych opłat rocznych, które muszą być doręczone do 31 grudnia, roku poprzedzającego ich obowiązywanie. Tym samym następuje kumulacja wpływu spraw w pierwszej połowie roku, od którego mają obowiązywać.

5. Zespół ds. nieruchomości z szeroko rozumianej problematyki związanej z nieruchomościami rozpatruje sprawy z zakresu:

- 1) udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego dróg publicznych,
- 2) przenoszenia zezwoleń na zajęcie pasa drogowego,
- 3) przenoszenia praw i obowiązków wynikających z zezwolenia na zajęcie pasa drogowego na nabywcę urządzenia obcego,
- 4) wymierzania kar za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych bez zezwolenia zarządcy drogi, z przekroczeniem terminu zajęcia określonego w zezwoleniu, o powierzchni większej niż określona w zezwoleniu,
- 5) nakładania obowiązku przywrócenia pasa drogowego dróg publicznych do stanu poprzedniego,
- 6) ustalanie warunków zajęcia pasa drogowego, warunków jego przywrócenia do stanu poprzedniego, a także wysokości opłaty w związku z awarią urządzenia obcego znajdującego się w pasie drogowym,
- 7) udzielania zezwoleń na lokalizowanie w pasie drogowym dróg publicznych urządzeń obcych oraz reklam,
- 8) wydawania zaświadczeń w przedmiocie prowadzonych postępowań dotyczących nieruchomości,
- 9) podziałów nieruchomości,
- 10) rozgraniczeń nieruchomości i kosztów postępowania rozgraniczeniowego,
- 11) przekształceń w prawo własności prawa użytkowania wieczystego gruntu,
- 12) sprostowania błędów pisarskich, rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek w aktach własności ziemi wydanych na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. 1971.27.250),
- 13) stwierdzania na podstawie art. 200 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami nabycia z mocy prawa użytkowania wieczystego gruntów oraz własności budynków, innych urządzeń i lokali przez państwowe i komunalne osoby prawne oraz Bank Gospodarki Żywnościowej, które posiadały w dniu 5 grudnia 1990 r. grunty w zarządzie,
- 14) stwierdzenia nabycia prawa użytkowania nieruchomości zajmowanej przez rodzinny ogród działkowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych,

- 15) ustalenia dodatkowej opłaty rocznej z tytułu niezagospodarowania w terminie nieruchomości pozostającej w użytkowaniu wieczystym,
- 16) wydawania na podstawie ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2025 r. poz. 6) postanowień ws. zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności, decyzji ustalających wysokość lub okres wnoszenia rocznej opłaty przekształceniowej, oraz decyzji ustalających opłatę jednorazową lub kwotę należną do zapłaty po zastosowaniu bonifikaty,
- 17) wydawanie decyzji ws. przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz. U. z 2024 r. poz. 900)
- 18) ustanawiania trwałego zarządu w trybie art. 43 i n. ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 19) aktualizacja i ustalenie opłat i stawek procentowych z tytułu trwałego zarządu w trybie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 20) przyznania własności w trybie art. 118 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- 21) przeniesienia własności działki i ustanowienie służebności w trybie art. 6 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym,
- 22) stwierdzania nabycia przez Skarb Państwa własności nieruchomości albo użytkowania wieczystego w trybie art. 9 ust. 2i ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym,
- 23) egzekucji obowiązków w sprawach ww.

Najważniejsze problemy jakie napotkano w działalności orzeczniczej są związane:

- z rozbieżnością w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawach stwierdzenia nabycia prawa użytkowania przez stowarzyszenie ogrodowe prowadzące rodzinny ogród działkowy w sytuacji wcześniejszego oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste;
- z problematyką zmiany decyzji w sprawie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego powodowanej zmianą uchwał ustalających stawki opłat za zajęcie pasa drogowego;
- ze zwiększoną liczbą spraw rozpatrywanych w trybach nadzwyczajnych;
- z rozbieżnością w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych oraz ich wykładni przepisów dotyczących podziałów nieruchomości;
- ze stosowaniem art. 127 § 1a k.p.a. w odniesieniu do decyzji organów I instancji zawierających klauzule dodatkowe - warunki;
- z nieprawidłowo ustalonym stanem faktycznym przez organ I instancji w zakresie dotyczącym przesłanek nałożenia na dany podmiot kary za zajęcie pasa drogowego - a przez to w wypadku ponownego rozpatrywania przez Kolegium pojawiają się trudności dowodowe związane z ustaleniem stanu faktycznego z uwagi na zakończenie jego zajęcia przez sprawcę. Kolegium jako organ odwoławczy rozstrzygający sprawę po raz drugi prowadzi postępowanie, gdy dany pas drogowy nie jest już zajęty,
- z wykładnią przepisów w orzecznictwie Wojewódzkich Sądów Administracyjnych dotyczącą stosowania formy decyzji administracyjnej dla dokonywania waloryzacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego.

6. Z problematyki zagospodarowania przestrzennego rozpatrywane są sprawy:

- 1) ustalenia warunków zabudowy,
- 2) ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego,
- 3) zmiany sposobu zagospodarowania terenu,
- 4) naliczenia opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości (renty planistycznej),
- 5) naliczenia opłaty adiacenckiej spowodowanej budową urządzenia infrastruktury technicznej lub drogi,
- 6) naliczenia opłaty adiacenckiej spowodowanej podziałem nieruchomości,
- 7) naliczenia opłaty adiacenckiej spowodowanej scaleniem i podziałem nieruchomości,
- 8) lokalizacji nowego lub przebudowie istniejącego zjazdu z drogi publicznej,
- 9) wyrażenia zgody na zbliżenie obiektu budowlanego do zewnętrznej krawędzi jezdni,
- 10) uzgodnienia warunków zabudowy z zarządcą drogi publicznej,
- 11) uzgodnienia warunków zabudowy z organem właściwym w sprawach ochrony gruntów rolnych lub leśnych,
- 12) ustalenia samodzielności lokali,
- 13) zgodności inwestycji z planem miejscowym,
- 13) wyznaczenia organów,

Prowadząc postępowania w ww. sprawach zespół napotkał problemy orzecznicze dotyczące stosowania przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami w zakresie opłat z tytułu wzrostu wartości nieruchomości. Brak jasnych regulacji nie pozwala na wskazanie zakresu badania operatu szacunkowego przez organy prowadzące postępowanie. Niewątpliwie operat szacunkowy jako dowód w rozumieniu k.p.a. winien podlegać ocenie. Jednocześnie operat szacunkowy zawiera informacje specjalistyczne. Część orzecznictwa skłania się ku tezie, że operat szacunkowy stanowi opinię biegłego, która podlega ocenie nie tylko pod względem formalnym, ale również materialnym (np. wyrok NSA w sprawie I OSK 525/12). Jednocześnie prezentowany jest pogląd, zgodnie z którym wprowadzić organ administracyjny nie powinien wkraczać w merytoryczną zasadność opinii rzeczoznawcy majątkowego, ponieważ nie dysponuje wiadomościami specjalnymi, które posiada jedynie biegły, jednak powinien dokonać oceny operatu pod względem formalnym, tzn. zbadać, czy został on wykonany i sporządzony przez uprawnioną osobę, czy zawiera wymagane przepisami elementy, czy nie zawiera niejasności, pomyłek, braków, które powinny być uzupełnione, aby dokument ten miał wartość dowodową. w tym zakresie organ ma więc prawo zbadać, czy przedłożona mu opinia jest zupełna, logiczna i wiarygodna (np. wyrok WSA we Wrocławiu sygn. akt II SA/Wr 732/12). Wątpliwości związane z przepisami ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, związane z faktem znaczącego zwiększenia w okresie sprawozdawczym wniosków o ustalenie warunków zabudowy. Jest to konsekwencja wprowadzenia w nowelizacji ustawy z 2023 r. przepisów wprowadzających termin ważności decyzji o warunkach zabudowy oraz wprowadzenia zgodności decyzji o warunkach zabudowy z planem ogólnym w przypadku spraw wszczynanych po 1 lipca 2026 r. Pośrednim skutkiem znacznego zwiększenia ilości wniosków o ustalenie warunków zabudowy jest zwiększenie ilości postanowień organów I instancji o zawieszeniu tych postępowań. Postawą prawną postanowień o zawieszeniu postępowania jest w tych sprawach art. 62 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia warunków zabudowy można zawiesić na czas nie dłuższy niż 18 miesięcy od dnia złożenia wniosku o ustalenie warunków zabudowy. Tak długi okres zawieszenia postępowania budzi sprzeciw

wnioskodawców. Jednocześnie ustawodawca nie wskazał przy tym jakichkolwiek przesłanek zawieszenia postępowania w oparciu o ww. przepis.

W orzecnictwie sądów administracyjnych wykształciły się dwie linie orzecznicze. W pierwszej przyjęto, że „już samo podjęcie przez gminę prac nad przystąpieniem do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzasadnia zawieszenie postępowania lokalizacyjnego” (vide: wyrok WSA we Wrocławiu z 25 września 2025 r. sygn. akt II SA/Wr 323/25 i przywołane w nim orzecznictwo). W drugiej przyjęto, że „przy zastosowaniu art. 62 ust. 1 u.p.z.p. ma znaczenie perspektywa uchwalenia planu miejscowego, co wiąże się z kwestią istniejącego zaawansowania prac nad planem miejscowym w momencie podejmowania przez organ administracji publicznej oceny czy uprawnionym jest zawieszenie postępowania o wydanie decyzji o warunkach zabudowy w sytuacji, gdy wdrożono procedurę zmierzającą do sporządzenia planu miejscowego. W przypadku, gdy zachodzi realne prawdopodobieństwo, iż prace planistyczne nie zostaną zakończone w okresie, na jaki maksymalnie można zawiesić postępowanie, to skorzystanie z instytucji zawieszenia jest nieuprawnione i stanowi naruszenie granic uznania administracyjnego (vide: wyrok WSA we Gliwicach z 4 grudnia 2025 r. sygn. akt II SA/Gl 1179/25 i przywołane w nim orzecznictwo). Zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o ustaleniu warunków zabudowy wydaje się po uzgodnieniu z organami wymienionymi w tym przepisie. Literalne brzmienie tego przepisu może prowadzić do wniosku, że organ, który ma uzgodnić decyzję winien jest otrzymać jej projekt od organu prowadzącego postępowanie. Jednocześnie jednak zgodnie z art. 53 ust. 5 ww. ustawy Uzgodnień, o których mowa w ust. 4 tejże ustawy, dokonuje się w trybie art. 106 k.p.a. Jak wynika z treści art 106 § 1 k.p.a. jeżeli przepis prawa uzależnia wydanie decyzji od zajęcia stanowiska przez inny organ (wyrażenia opinii lub zgody albo wyrażenia stanowiska w innej formie), decyzję wydaje się po zajęciu stanowiska przez ten organ. Brzmienie tego przepisu wskazuje na konieczność uzyskania uzgodnienia przed sporządzeniem projektu decyzji. Prowadzi to do sytuacji, w której organ prowadzący postępowanie w sprawie ustalenia warunków zabudowy do części organów przesyła wraz z prośbą o uzgodnienie wnioszek inwestora, a do innych organów przesyła projekt decyzji. Taka dychotomia w stosowaniu ww. przepisów wynika z użycia w art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym zwrotu „decyzje wydanie się po uzgodnieniu”. Prowadzi to do absurdalnych sytuacji, w których organ prowadzący postępowania główne sporządza np. projekt decyzji o ustaleniu warunków zabudowy zostawiając wolne miejsce na warunki nałożone przez organ uzgadniający. jednakże organ uzgadniający odmawia uzgodnienia, przez co organ prowadzący postępowania główne ma obowiązek sporządzić nowy projekt decyzji, tym razem o odmowie ustalenia warunków zabudowy. Działanie takie jest niezrozumiałe dla stron postępowania, a co więcej prowadzi do zbędnego przeciągania postępowania. Pojawia się też praktyka, polegająca na dwukrotnym opiniowaniu tego samego projektu. Za pierwszym razem organ uzgadniający opiniuje projekt decyzji z „pustym miejscem” w którym mają być zawarte warunki przez niego nałożone, po czym przesyła organowi prowadzącemu postępowania główne wskazówki co do treści decyzji. Następnie opiniuje pełną treść decyzji, tj. zawierającą także warunki przez niego nałożone. Ta praktykę, która jak widać jest skomplikowana nawet w przypadku konieczności dokonania uzgodnienia z jednym organem staje się niezmiernie uciążliwa w przypadku konieczności uzgadniania z wieloma organami. Zauważyć też należy, że wątpliwości

interpretacyjne pogłębia niestabilne orzecznictwo. Najbardziej skrajne stanowisko zaprezentowano w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 27 sierpnia 2008 r. sygn. akt IV SA/Wa 888/08 w którym stwierdzono, że „nie ma więc wątpliwości co do tego, że organ prowadzący postępowanie główne przesyła do uzgodnienia zarówno projekt decyzji ustalający warunki zabudowy jak i projekt odmawiający ustalenia warunków zabudowy”. Jak zatem wynika z powyższego nieprecyzyjność zapisu w art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym prowadzi do kuriozalnych interpretacji i jest przyczyną rozbieżności w orzecznictwie. Na marginesie wskazać należy, że ten sam sąd w wyroku wydanym rok wcześniej stwierdził, że „projekt decyzji odmawiającej ustalenia warunków zabudowy nie powinien być przesyłany do uzgodnienia (patrz: wyrok WSA w Warszawie z dnia 5 czerwca 2007 r. sygn. akt IV SA/Wa 810/07). Rozwiązaniem tego problemu było jednoznaczne wskazanie w art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, że projekt decyzji może zostać sporządzony dopiero po dokonaniu uzgodnień z innymi organami. Dzięki temu postępowanie w sprawie ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego lub ustalenia warunków zabudowy znacznie się uprości, przez co działania organów staną się bardziej zrozumiałe dla stron postępowania. Istotnym jest także to, że taka zmiana przepisu wpłynie na skrócenie czasu trwania postępowania.

Zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzje o ustaleniu warunków zabudowy wydaje się po uzgodnieniu z organami wymienionymi w tym przepisie. Kolejnym problemem związanym z ww. przepisem jest pozycja organów prowadzących postępowanie uzgodnieniowe w sytuacji, gdy jest zarządcą lub właścicielem nieruchomości graniczącej z teren inwestycji. Taka sytuacja w szczególności dotyczy zarządców dróg publicznych. Ów organ można również uznawać za stronę w rozumieniu art. 28 k.p.a., co oznacza że mógłby wnosić np. odwołania od decyzji, którą uprzednio uzgodnił.

Wątpliwości interpretacyjne pojawiają się przy stosowaniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali. Zgodnie z art. 2 ust. 2 tejże ustawy samodzielnym lokalem mieszkalnym, w rozumieniu ustawy, jest wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczonych na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokajaniu ich potrzeb mieszkaniowych. Przepis ten stosuje się odpowiednio również do samodzielnych lokali wykorzystywanych zgodnie z przeznaczeniem na cele inne niż mieszkalne. Spełnienie wymagań, o których mowa w w/w przepisie stwierdza starosta w formie zaświadczenia (art. 2 ust. 3 w/w ustawy). Problemy stwarza pojęcie „trwałej ściany”, które nie jest zdefiniowane. Przy jednoczesnym wykluczeniu możliwości uwzględniania w przypadku przedmiotowych zaświadczeń przepisów prawa budowlanego pojawia się problem czy trwałość ściany należy rozpatrywać mając na uwadze materiałem, z którego ścianę wykonano, jej grubość, jej solidność, czy też możliwość szybkiego demontażu lub przestawienia owej ściany. Z przepisu powyższego nie wynika kto może występować o takie zaświadczenie. Orzecznictwo przyjmuje, że uprawnienie to posiada właściciel lokalu. Spory pojawiają się w momencie wystąpienia o wydanie zaświadczenia przez najemcę lokalu lub wspólnotę mieszkaniową. Zarówno w doktrynie jak i w orzecznictwie sądów administracyjnych można znaleźć rozbieżne stanowiska w tej materii.

Kolejnym problem interpretacyjny powstał na gruncie art. 2 ust. 1b ustawy o własności lokali. Zgodnie z art. 2 ust. 1a u.w.l. ustanowienie odrębnej własności samodzielnego lokalu następuje zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania

przestrzennego albo treścią decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu albo uchwały o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej oraz zgodnie z pozwoleniem na budowę albo skutecznie dokonany zgłoszeniem i zgodnie z pozwoleniem na użytkowanie albo skutecznie dokonany zawiadomieniem o zakończeniu budowy. Jednakże, zgodnie z art 2 ust. 1b tejże ustawy przepisu ust. 1a nie stosuje się do budynków istniejących przed dniem 1 stycznia 1995 r. lub wybudowanych na podstawie pozwolenia na budowę wydanego przed tą datą. Nie jest jasne czy przepis ten ma zastosowanie do lokali istniejących przed 1 stycznia 1995 r. czy też istotnym jest wyłącznie, kiedy wybudowany został budynek, zaś data wydzielenia samodzielnego lokalu w takim budynku jest irrelevantna. Językowe brzmienie przepisu wskazuje, że reguluje on sytuację, w których budynek powstał przed 1995 r. Jednocześnie, mając na uwadze art. 2 ust. 1a u.w.l. należy przyjąć, że w przypadku przebudowy budynku poprzedzonej pozwoleniem na budowę albo skutecznie dokonany zgłoszeniem kluczowa będzie data przebudowy, a nie data budowy budynku. W przypadku takiej wykładni w budynkach powstałych przed 1995 r. inaczej będą traktowane lokale wydzielone po tej dacie w wyniku prac budowlanych wymagających pozwolenia na budowę lub zgłoszenia, a inaczej w wyniku prac budowlanych nie wymagających lub nie poprzedzonych takimi działaniami prawnymi. Ta wykładnie prowadzi do wniosku, iż w budynku powstałym po 1995 r. ilość lokali mieszkalnych nie mogłaby być dowolnie zmieniana przez właściciela, zaś w budynkach powstałych przed 1995 r. takiego ograniczenia by nie było. Stosując natomiast wykładnię celowościową można dojść do wniosku, że ustawodawca nie zamierzał w ten sposób umożliwić inwestorom pomijanie aktualnych wymogów. Oznacza to, że lokal powinien być wyodrębniony przed tą datą, zaś art. 2 ust. 1b może być podstawą wydania przez organ zaświadczenia, jeżeli możliwe okazuje się wykazanie za pomocą dostępnej dokumentacji historycznej wszelkich ewentualnych zmian w podziale lokali budynku w taki sposób, aby stan z daty składania wniosku o wydanie zaświadczenia pokrywał się z dokumentacją sporządzoną przed 1 stycznia 1995 r., bez wymagania tym samym spełnienia warunków określonych w ust.1a (vide wyroki Wojewódzkich Sądów Administracyjnych: w Krakowie z 1 sierpnia 2019 r., sygn. akt II SA/Kr 601/19, oraz z dnia 7 kwietnia 2022 r. sygn. akt II SA/Kr 276/22, w Warszawie z 6 września 2023 r., sygn. akt VII SA/Wa 1369/23, w Gliwicach z dnia 20 grudnia 2023 r. sygn. akt II SA/Gl 510/23 - dostępne w CBOSA oraz H. Izdebski [red.] - Własność lokali, Komentarz, publ. System informacji Prawnej Lex).

7. Zespół ds. komunikacji i działalności gospodarczej rozpatruje z problematyki komunikacji, zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, działalności gospodarczej sprawy z zakresu:

- 1) nadzoru nad przyznawaniem uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych;
- 2) nadzoru nad wykonywaniem uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych (w szczególności cofnięcia uprawnień do prowadzenia pojazdów, skierowania kierowców na badania lekarskie, psychologiczne, kontrolne sprawdzenie kwalifikacji);
- 3) dokumentów dotyczących prowadzenia pojazdów mechanicznych (w szczególności zatrzymania prawa jazdy, wydania i wymiany dokumentu);
- 4) unieważnienia egzaminów na prawo jazdy;
- 5) skreślenia instruktora prawa jazdy z ewidencji instruktorów;

- 6) kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1251 ze zm.) w zakresie nakładania na byłych właścicieli pojazdów obowiązku zapłaty kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałych od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania;
- 7) ulg w spłacie zobowiązań publicznoprawnych dotyczących m.in. kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym i administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezłożenia w ustawowym terminie wniosku o rejestrację pojazdu, a także niezawiadomienia starosty w ustawowym terminie o nabyciu lub zbyciu pojazdu;
- 8) egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym dotyczących rozpatrywanych spraw;
- 9) wynagrodzenia za dozór i przechowywanie pojazdu usuniętego z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
- 10) rejestracji pojazdów;
- 11) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezłożenia wniosku o rejestrację pojazdu w ustawowym terminie, a także niezawiadomienia starosty w ustawowym terminie o nabyciu lub zbyciu pojazdu;
- 12) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezwrócenia w terminie blankietów profesjonalnych dowodów rejestracyjnych, profesjonalnych dowodów rejestracyjnych oraz profesjonalnych tablic (tablicy) rejestracyjnych;
- 13) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niewypełnienia obowiązków określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-6 oraz ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 643);
- 14) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu naruszenia obowiązku prowadzenia wykazu pojazdów używanych w ruchu drogowym z wykorzystaniem profesjonalnego dowodu rejestracyjnego i zalegalizowanych profesjonalnych tablic rejestracyjnych w systemie teleinformatycznym obsługującym centralną ewidencję pojazdów;
- 15) sprawy licencji i zezwoleń na wykonywanie transportu drogowego w zakresie przewozu osób, w tym nakładania kar administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 1490 ze zm.);
- 16) wygaszenia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 17) cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 18) nadzoru nad agencjami zatrudnienia na podstawie ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620 z późn. zm.);
- 19) cofnięcia uprawnień diagnosty;
- 20) nadzoru nad prowadzeniem ośrodków szkolenia kierowców;
- 21) orzekania o utracie dobrej reputacji w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;
- 22) wykreślenia z rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Z ww. spraw największą liczbę stanowią sprawy dotyczące nakładania administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezłożenia w ustawowym terminie wniosku o rejestrację pojazdu oraz niezawiadomienia w ustawowym starosty o zbyciu lub nabyciu pojazdu.

Rozstrzyganie ww. spraw napotykało nie tylko na dotychczas istniejące trudności wynikające z rozbieżnej wykładni przepisów prawa regulujących tę materię spraw oraz administracyjnych kar pieniężnych, brak ukształtowanej linii orzeczniczej sądów administracyjnych, lecz także na trudności związane ze zmianą stanu prawnego w zakresie

regulującym ww. problematykę, dokonaną ustawą z dnia 7 lipca 2023 roku o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. poz. 1394 ze zm.). Utrudnieniem w stosowaniu obowiązujących od dnia 1 stycznia 2024r. nowych regulacji prawnych w zakresie kar pieniężnych z tytułu niezawiadomienia w ustawowym terminie starosty o zbyciu pojazdu oraz niezłożenia w ustawowym terminie wniosku o rejestrację pojazdu jest problem związany z ustaleniem organu właściwego do załatwienia sprawy w przypadku, gdy stronami postępowania są osoby zamieszkałe na terenie różnych powiatów, które ponoszą odpowiedzialność solidarną, a także brak możliwości stosowania instytucji odstąpienia od nałożenia kary, wynikający z art. 140n ust. 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1251 ze zm.). Od dnia 1 stycznia 2024 r. obowiązuje bowiem przepis, który stanowi, że „Do kar pieniężnych, o których mowa w art. 140ma i art. 140mb, przepisów art. 189d-189f ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się”. Powyższe oznacza, że w postępowaniu w sprawie nakładania kar w związku z niewykonaniem w terminie obowiązku złożenia wniosku o rejestrację czy dokonania zawiadomienia o zbyciu pojazdu - wyłączono stosowanie instytucji prawnych (takich jak: miarkowanie kary, działanie siły wyższej, odstąpienie od nakładania kary), które umożliwiałyby organom administracji publicznej uwzględnianie przy wydawaniu decyzji w sprawie nakładania kar podnoszonych przez strony szczególnych okoliczności sprawy, uniemożliwiających im wykonanie obowiązku w terminie. Utrudnieniem w stosowaniu regulacji prawnych w zakresie kar pieniężnych jest także brak regulacji prawnych dotyczących liczenia terminów materialnych.

Ponadto, spośród rozstrzyganych w Zespole spraw do szczególnie trudnych i wymagających zwiększonego czasu na załatwienie z uwagi na skomplikowany stan faktyczny i prawny oraz wątpliwości orzecznicze wynikające z rozbieżnego orzecznictwa sądowno-administracyjnego zaliczyć należy sprawy dotyczące: rejestracji pojazdów, kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, wykreślenia agencji zatrudnienia z rejestru agencji zatrudnienia, unieważnienia egzaminów na prawo jazdy, cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz cofnięcia uprawnień diagnosty.

8. Z problematyki dostęp do informacji publicznej:

W roku 2025 (tak jak i w poprzednim) przepisy ustawy o dostępie do informacji nie podlegały nowelizacjom, co w sytuacji obudowywania ich kolejnymi wyrokami sądów administracyjnych prowadziło do zwiększenia pewności ich wykładni.

Działalność orzecznicza Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach w przedmiocie dostępu do informacji publicznej przebiegała dwutorowo. Z jednej strony Kolegium Odwoławcze pełniło rolę organu wyższego stopnia, a z drugiej strony, Prezes Kolegium był podmiotem, do którego jako dysponenta informacji występowano z wnioskami o udostępnienie informacji publicznej. W postępowaniach odwoławczych, dotyczących odmowy dostępu do informacji publicznej, kwestią najistotniejszą - było definiowanie informacji publicznej, jako przetworzonej oraz ewentualnie ocena czy po stronie wnioskodawcy istnieje szczególnie istotny interes publiczny, aby taką informację udostępnić.

Odmowa dostępu do informacji publicznej, przez organy pierwszej instancji opierały się o powoływanie się na tajemnice ustawowo chronione oraz tajemnice przedsiębiorcy i ochronę prywatności osób fizycznych. Znaczna część decyzji organów pierwszych instancji, od których wniesiono odwołanie, była w 2025 r. przez zespół orzeczniczy SKO uchylona do

ponownego rozpatrzenie, ze spostrzeżeniem, że dysponenti informacji nadużywają kwalifikacji żądanej informacji jako przetworzonej, bez szczegółowego wykazania na czym to przetworzenie miałyby polegać, bez wskazania zakresu dokumentów wymagających ewentualnych analiz ich treści. Z drugiej strony należy wskazać, że wnioski o udostępnienie informacji publicznej, coraz częściej są wielowątkowe (złożone) i dotyczą udostępnienia coraz liczniejszych kopii dokumentów (w tym decyzji, postanowień, umów, notatek służbowych, protokołów, faktur, itp.). Procedura dostępu do informacji publicznej, w coraz liczniejszych przypadkach nadużywana jest osoby określające się jako „strażnicy praworządności” do gnębienia dysponentów informacji i zmuszania ich do coraz większego zaangażowania w postępowania dotyczące udostępniania kolejnych i kolejnych dokumentów, udzielania wyjaśnień, itp.

W Kolegium prowadzono postępowania związane z wnioskami kierowanymi do niego jako dysponenta informacji publicznych. Najczęściej wnioski te (jak w latach ubiegłych) dotyczy udostępnienia określonych decyzji administracyjnych lub postanowień tego organu, ale także znajdowały się wnioski zawierające żądania udostępnienia informacji związanych bieżącym funkcjonowaniem (zamówienia publiczne, wynagrodzenia, sprawozdawczość, itp.). Ubiegły rok był kolejnym w którym nasilone były kierowania do SKO w Katowicach w trybie dostępu do informacji publicznej (przede wszystkim przez kancelarie prawne, ale również przez Krajowy Zasób Nieruchomości), wniosków mających ułatwić wnioskodawcy ustalenie stanów prawnych określonych nieruchomości (zwłaszcza na obszarach inwestycyjnych), poprzez próbę pozyskania informacji czy w przeszłości w tym organie były prowadzone określone czynności orzecznicze związane z tymi nieruchomościami i jaki był ewentualnie ich rezultat. Specyfika postępowania związanego z udostępnieniem informacji publicznej polega na stosunkowo krótkim terminie załatwienia sprawy (do 14 dni), co w połączeniu z koniecznością analizy obszernej treści dokumentów chronionych przez organ pierwszej instancji (dokumentacja finansowa, techniczna, umowy, itp.), wymaga szczególnej koncentracji pracy. Zważywszy na odformalizowany sposób składania wniosków o udostępnienie informacji publicznej, nadal częstym zjawiskiem było to, że organy pierwszej instancji przed wydaniem decyzji o odmowie udostępnienia informacji publicznej nie prowadziły działań mających zmierzać do uzupełnienia braków formalnych, co przekładało się na to, że i odwołania składane były z brakami formalnymi (np. bez podpisu osoby wnoszącej odwołanie, bez pełnomocnictwa, itp.), co wymagało od Kolegium przed merytorycznym badaniem sprawy (odwołania) podejmowanie dodatkowych czasochłonnych, czynności wstępnych. Powyższa uwaga dotyczy również składanych do Kolegium Odwoławczego (jak dysponenta) wniosków o udostępnienie informacji, gdyż wnoszone są one generalnie przez osoby anonimowe, bez podpisu wnioskodawcy, poprzez pocztę e-mailową. Wszystkie to okoliczności wymagały przed ewentualnym wydaniem decyzji, przeprowadzania dodatkowych czynności uzupełniających, a to powodowało, że podstawowy, ustawowy termin załatwienia wniosku o udostępnienie informacji publicznej stawał się iluzoryczny.

9. Z problematyki spraw ogólnych:

W roku 2025 Zespół orzekający w sprawach kwalifikowanych jako „ogólne”, tak jak w poprzednich latach generalnie zajmował się sprawami dotyczącymi: dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników, ochrony zwierząt, dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, stypendiów dla uzdolnionych dzieci i młodzieży, stypendiów dla twórców kultury, stypendiów sportowych, świadczeń określonych w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (w kontekście zwrotu dofinansowania kwalifikowanego przez organy pierwszej instancji jako nienależne).

Z uwagi na zbliżający się termin przedawnienia możliwości żądania zwrotu „dofinansowań covidowych”, wypłaconych w 2020 r. (tj. na początku pandemii), zauważalny był w 2025r. znaczny wzrost sprawy związanych z tą tematyką. W Zespole „Sprawy ogólne” rozpatrywano także w 2025r. wszelkie sprawy nietypowe pojedyncze, których nie można było przypisać do pozostałych zespołów orzeczniczych SKO w Katowicach (np. umorzenie należności za pobyt w izbie wytrzeźwień, grzywny w celu przymuszenia, odwołania od „decyzji” o przydziale lokali mieszkaniowych, odmowy wydania zaświadczenia, itp.). Część spraw związanych z orzekaniem w zakresie „Spraw ogólnych” wymaga ich rozpatrzenia w krótszych niż ogólnie przyjęte terminach (np. 7 dni – czasowe odebranie zwierzęcia) lub wymagało koncentrowania czynności rozpoznawczych celem szybkiego załatwienia spraw, szczególnie w tematyce związanej z pomocą osobom niepełnosprawnym lub zwrotu świadczeń covidowych przez pracodawców, którzy (zdaniem organu pierwszej instancji) - pobrali je wcześniej nienależnie.

PREZES
Samorządowego Kolegium Odwoławczego
w Katowicach

prof. dr hab. Grzegorz Łaszczyca